

زینب(س)؛ پیام آور عاشورا

ای افتخار جهانیان و ای زینت پدر، امیرمؤمنان علی (ع) که خود افتخار عالم و آدم است ...

ای افتخار جهانیان و ای زینت پدر، امیرمؤمنان علی (ع) که خود افتخار عالم و آدم است ، به تو فخر می ورزد و تو به راستی مایه فخر و مباهات پدری. چرا که شجاعت و صلابت، مهربانی و لطافت، صبر و پایداری ، فصاحت و بلاغت و کمال و بزرگی او را در آیینه قلبت به تصویر کشیده شده. هنگامی که بر منبر خطابه سخن گفتی و کاخ یزیدیان را در هم کوبیدی ، گویی ندای حق طلبانه علی (ع) بود که شنیده می شد.

زمانی که قافله عشق با کوله باری آکنده از غربت و درد، در حالی که تشنه قطره ای از زلال نگاه امام حسین (ع) بود، به راه افتاد، زینب (س) با مسئولیتی به سنگینی فراق برادر لب تشنه و جامانده در قتلگاه به راه افتاد، بی قرار و نگران طفلانی که برادر به دستش سپرده و در هراس از آسیبی که ممکن بود به امام سجاد، علیه السلام برسد.

اینجا آغاز رسالت عظیم زینب است. او در پس آن همه رنجوری و مصیبت، اینک آمده تا به خروشی خواب را بر کوفیان حرام کند ، چنان که تا پایان جهان خواب خوش بر چشمان امویان راه نیابد، چراغ روشن عاشورا خاموش نشود، حقایق آشکار گردد و نام حماسه حسین (ع) تا ابد جاودان بماند.

حضرت زینب (س) پس از واقعه عاشورا ، از هر فرصتی برای بیداری مردم و برملا ساختن ماهیت دشمن استفاده کرد. پس از ورود به مدینه، زنان مدینه از چگونگی حادثه عاشورا پرسیدند، در جواب فرمود: «با چه زبانی واقعه عاشورا را شرح دهم؟ بیان من از آن قاصر است. ای بانوان قریش، ای دختران بنی هاشم، چیزی می شنوید و حکایتی به گوش می سپارید. اگر شرح حال شهدا و اسرا را باز گویم ملامت خواهید کرد که چگونه با دیدن آن مصیبت گران هنوز زنده ام...«

آن گاه با چشم اشک بار به شرح واقعه پرداخت و با شنیدن سخنان او ناله و گریه از فضای مدینه بلند شد. زینب سلام الله علیها همیشه به یاد کربلا بود و چون چشم او به عزیز برادرش امام زین العابدین (ع) می افتاد، اندوهش تازه می شد و شروع به گریستن می کرد.

معرفی حضرت زینب

در اسلام به مسئله طهارت اصل و شرافت خانوادگی توجه بسیاری شده است.

در گزینش افراد برای تصدی امور مسلمین، در انتخاب فرد برای شریک زندگی، در درخواست حوائج مهم و اساسی از افراد و ... توصیه شده است، به کسانی روی آوریم که دارای شرافت و نجابت و برخورداری از اصالت خانوادگی باشند و بر همین مبنای فکری است که ما از اصالت و ریشه و تبار حضرت زینب (س) آغاز می کنیم.

جدش محمد مصطفی(ص) خاتم پیامبران و آخرین حلقه از سلسله نبوت ، آورنده بهترین دین و کتاب و دارای مقام «نایب لعلی خلق عظیم« است.

پدر بزرگوار حضرت زینب(س)، حضرت علی(ع) پسرعمو و وصی پیامبر(ص) است. نخستین مرد مسلمان که از آغاز تا پایان عمر، شب و روز در راه اسلام تلاش و فداکاری کرد.

آیات متعددی از قرآن کریم در شأن و منزلت امام علی(ع) گواه عظمت او می باشد که عبارتند از:

آیه اطعام (2) ، آیه زکوة (3) ، آیه ولایت (4) ، آیه تطهیر (5) ، آیه مباهله (6) و...

مادرش فاطمه زهرا (س) مصداق خیر کثیر در قرآن است. فاطمه(س) عزیز ترین دختران پیامبر (ص) و از لحاظ خلقت ، شبیه ترین

آنها به رسول خدا (ص) و مهم ترین یادگار ختم انبیاء بود.

در عبادت و سلوک آنچنان بود که پاهای مبارکش متورم می گشت و از شب تا به صبح به رکوع و سجود می پرداخت . (7)

ولادت حضرت زینب (س)

در مورد تاریخ ولادت حضرت زینب (س) اختلاف است. برخی ولادت او در سال پنجم و برخی دیگر سال ششم هجرت ذکر کرده اند ولی رأی دقیق سال پنجم هجری است . علامه مجلسی و برخی دیگر تأیید می کنند که حضرت زینب (س) دو سال پس از ولادت امام حسین (ع) به دنیا آمدند. (8)

در خصوص نحوه نامگذاری حضرت زینب (س) در تاریخ آمده است که در هنگام تولدش ، پیامبر (ص) در سفر بود. فاطمه زهرا (س) به امیر المؤمنین (ع) پیشنهاد کرد نام او را تعیین کند. امام علی (ع) فرمود: من هرگز بر رسول خدا (ص) سبقت نمی گیرم. پیامبر (ص) از سفر باز آمد و از تولد نوزاد اهل بیت (س) آگاه شد و فرمود: فرزندان فاطمه (س) فرزندان من هستند ولی نام آنان را خداوند تعیین می کند.

در همین حال جبرئیل فرود آمد سلام و تهنیت خدا را به پیامبر (ص) و خاندان وی ابلاغ نمود و عرض کرد: خداوند به تو (پیامبر) سلام می رساند و می فرماید نام این دختر را زینب بگذار. چرا که این نام را در لوح محفوظ نوشته ایم آنگاه رسول خدا (ص) زینب را گرفت و بوسید و فرمود: 171#&؛ توصیه می کنم که همه این دختر را احترام کنند که او مانند خدیجه کبری است. 9#&؛ (raquo;

در رابطه با معنای 171#&؛ زینب raquo&؛ نوشته اند: 171#&؛ زینب raquo&؛ یا گرفته شده از 171#&؛ زینب raquo&؛ است از باب فرح یعنی فریه و یا به معنی درخت خوش بوی نیکو منظر. (10)

در کنایات و استعارات عرب هر شخص بزرگ بلکه هر چیز نفیس را به شجر تعبیر می کنند چنان که فرموده اند: 171#&؛ أنا وعلی من شجره واحد 11#&؛ (raquo;

برخی دیگر گفته اند که 171#&؛ زینب raquo&؛ از 171#&؛ زین وأب raquo&؛ بوده است ، یعنی زینت پدر که به اعتبار همین معنی بعضی تعبیر کرده اند به 171#&؛ زین ابیها raquo&؛ در مقابل 171#&؛ ام ابیها raquo&؛

القاب حضرت زینب

ابعاد مختلف زندگانی حضرت زینب (س) و پر دامنه بودن صفات عظیم او موجب شده که القاب متعددی برای ایشان تعریف شود .

در طول تاریخ به جز حضرت زهرا (س) نظیری در صبر و استقامت، برای حضرت زینب یافت نمی شود.

در حدود پنج سالگی ، جد بزرگوارش رسول خدا (ص) را از دست داد و چند ماه پس از این واقعه در غم فقدان مادر عزادار شد. پس از آن شاهد مشکلات ، مظلومیت و شهادت پدر بود. غم خوار برادر مسمومش امام حسن (ع) شد و چون امام حسن علیه السلام به شهادت رسید، در بزرگ ترین فاجعه تاریخ در کربلا شاهد مصیبت های امام حسین علیه السلام شد. پس از شهادت آن حضرت مسئولیت سرپرستی بازماندگان شهدای کربلا و حفظ جان یادگاران برادر، به ویژه حجت الهی حضرت امام زین العابدین علیه السلام ، را در طول دوره اسارت بر عهده داشت. از این رو لقب 171#&؛ ام المصائب raquo&؛ را به او داده اند.

بر اساس آنچه در برخی از کتب و سیر نوشته شده القاب آن حضرت را بیان می کنیم:

1- عالمه غیر معلمه: دانای بدون معلم

2- فهمه غیر مفهمه: فهمیده بدون تفهیم کننده

- 3- کعبه الرزایا: کعبه مصائب بزرگ
- 4- نائبه الزهرا(س): جانشین فاطمه زهرا(س)
- 5- نائبه الحسین(ع): جانشین امام حسین(ع)
- 6- ملکه النساء: زن قدرتمند در میان زنان
- 7- عقله النساء: بانوی خردمند در دنیای زنان
- 8- عدیله الخامس من اهل الکساء: همطراز پنجم اهل کساء (امام حسین(ع))
- 9- شریکه الشهدا: شریک و مشارک شهیدان
- 10- کفیله السجاد: کفیل امام سجاد(ع)
- 11- ناموس رواق العظمه: ناموس آستانه کبریا و عظمت
- 12- سیده العقائل: بانوی بانوان
- 13- سرّ ابیها: راز وجود و هستی پدر
- 14- سلاله الولایه: چکیده و عصاره مقام ولایت
- 15- ولیده الفصاحه: زاده بلاغت و فصاحت
- 16- شقیقه الحسن: خواهر عزیز حسن(ع)
- 17- عقیله خدر رساله: بانوی حریم رسالت
- 18- رضیعه الولایه: پرورش یافته دامن ولایت
- 19- البلیغه: زنی دارای بلاغت در سخن
- 20- الفصیحه: زنی فصیح و با فصاحت
- 21- الکامله: زنی کامله و دارای کمال
- 22- عابده آل علی: عابده خاندان علی(ع)
- 23- الصدیقه الصغری: صدیقه صغری(فاطمه زهرا کوچک)
- 24- الموثقه: زنی مورد وثوق و اعتماد
- 25- عقیله الطالبین: عقیله بانوی خاندان ابوطالب
- 26- الفاضله: زنی با فضل و دارای فضیلت
- 27- عقیله الوحي: عقیله خاندان وحی

- 28- شمه قلاده الجلاله: در درخشان شکوه و جلال
- 29- نجمه سماء النباله: ستاره آسمان نجابت و شرف
- 30- المعصومه الصغري: عصمت صغري
- 31- قرينه النوائب: همدم دردها و مصیبت ها
- 32- محبوبه المصطفي: مورد محبت رسول خدا(ص)
- 33- قره عين المرتضي: نور چشم علي مرتضي
- 34- صابرظ محتسبه: بردبار هوشيار
- 35- عقيله النبوه: بانوي سراب نبوت
- 36- ربه خدر القدس: نگهبان حريم قدس
- 37- قبله البرايا: قبله ابرار و نيكان
- 38- رضيعه الوحي: شيرنوش پستان وحي
- 39- باب حطه الخطايا: آستانه پناه گنهكاران
- 40- حفره علي(ع) و فاطمه(س): پاره وجود و هستي علي(ع) و فاطمه(س)
- 41- ربيه الفضل: پرورش يافته خاندان فضيلت
- 42- بطله كربلاء: قهرمان كربلا
- 43- عظيمه لواها: رايت دار بزرگ
- 44- عقيله القريش: عقيله قريش
- 45- الباكيه: زن گريان و اشك ريز
- 46- سليه الزهراء: چكيده و عصاره فاطمه زهرا(س)
- 47- امين الله: امين خداوند
- 48- آيه من آيات الله: آيه اي از آيات خدا
- 49- مظلومه وحيده: مظلومه تنها
- 50- عارفه : زني عارف و شناساگر (12)
- رحلت حضرت زينب(س)

حضرت زينب(س) پس از شهادت امام حسين(ع) عمر طولاني نکرد. زينب(س) يك سال و نيم پس از شهادت امام حسين(ع) رحلت فرمود ، در نيمه رجب سال 62 هـ.ق در 56 سالگي ..

در خصوص محل دفن حضرت زینب(س) سه نظر وجود دارد که عبارتند از:

الف) مدینه منوره : گفته شده چون حضرت زینب (س) پس از حادثه کربلا به مدینه مراجعت کرده است ، به طور طبیعی در مدینه از دنیا رحلت نموده و نیز به طور طبیعی در بقیع آرامگاه خاندان پیامبر(ص) دفن شده است.

ب) قاهره مصر: مدرک صحیح و مستندی در دست نیست.

ج) مقام معروف و مشهور در قریه 171#&راویه& واقع در منطقه غوطه دمشق : با ضعیف بودن دو مورد مذکور ، مرقد حضرت زینب(س) را در قریه راویه از منطقه غوطه شام، وقاع در هفت کیلومتری جنوب شرقی دمشق، می دانند.

آنچه از تاریخ بدست می آید، قدمت بسیار بنای مزار حضرت زینب(س) است که در قرن دوم نیز موجود بوده است زیرا سیده نفیسه، همسر اسحاق مؤتمن، فرزند امام جعفر صادق(ع) به زیارت این مرقد مطهر آمده است. (13)

گزیده ای از زیارت نامه حضرت زینب علیهاالسلام

&171#; ... سلام بر تو ای دختر رسول خدا ولیّ خدا؛ سلام بر تو ای دختر سرور بانوان دو عالم؛... سلام بر تو ای بانوی پرهیزگار پاکیزه؛ سلام بر تو ای صدیقه صغری؛ سلام بر تو صاحب مصیبت گران؛ سلام بر تو ای بانوی ستم دیده اندوهگین؛ سلام بر تو ای عصمت صغری؛ گواهی می دهم که تو صبر و شکیبایی را پیشه خود ساختی و همواره سپاسگزار و خشنود بودی. ای پاسدار همیشگی حجاب و وقار،... شهادت می دهم که به خاطر خدا و رسولش و به خاطر امیرالمؤمنین علی علیه السلام و فاطمه زهرا علیهاالسلام و امام حسن و امام حسین علیه السلام ، خیرخواهی و نصیحت کردی و در تمام طول عمر پربرکت خود آنان را یاری فرمودی...&راویه